

Dosarul nr. 2r-313/22
2-17045947-01-2r-15062022

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani – S. Godorogea
Instanța de recurs: Curtea de Apel Bălți – S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza

ÎNCHEIERE

22 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Stepan Caraghiaur,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Stepan Caraghiaur împotriva Oxanei Abdalla (Dodu), Sergiu Balint, Vlad Balint, Veronica Boran, organizației de creditare nebanară „Microinvest” societate cu răspundere limitată, intervenienți accesorii Alla Rubanova, Maria Caraghiaur și societatea cu răspundere limitată „VBI Internațional”, cu privire la declararea nulității actelor juridice, încasarea sumelor și a penalității, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 19 mai 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a restituit, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, apelul declarat de Stepan Caraghiaur împotriva hotărârii din 23 noiembrie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani,

constată:

La 02 ianuarie 2013, Stepan Caraghiaur a depus cerere de chemare în judecată, concretizată prin cererea din 25 aprilie 2014, împotriva Oxanei Abdalla (Dodu), Sergiu Balint, Vlad Balint, Veronica Boran, prin care a solicitat:

- recunoașterea nulității procurii nr. 691 eliberate de Caraghiaur Marina Stepan din 28 februarie 2008;

- recunoașterea nulității contractului de ipotecă încheiat la 05 martie 2008 între Stepan Caraghiaur și SRL „Microinvest”.

- încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul său a sumei de 124 752 de euro cu titlu de reparare a prejudiciului material;

- încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul său a sumei de 396 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral;

- compensarea din contul pârâților a cheltuielilor de judecată: cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 000 de lei, a cheltuielilor de transport și alte cheltuieli ce vor apărea pe parcursul examinării pricinii.

Prin încheierea din 16 decembrie 2015 a Judecătorei Glodeni s-au atras în proces în calitate de intervenienți accesorii Alla Rubanova, Marina Caraghiaur și SRL „VBI Internațional”.

Prin hotărârea din 17 iunie 2016 a Judecătorei Glodeni s-a admis parțial cererea de chemare în judecată (vol. II, f.d. 151).

Prin decizia din 25 mai 2017 a Curții de Apel Bălți s-a casat hotărârea din 17 iunie 2016 a Judecătorei Glodeni și s-a restituit cauza la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată (vol. III, f.d. 138-144).

Prin încheierea din 01 decembrie 2017 a Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani, s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu OCN „Microinvest” SRL (vol. IV, f.d. 4).

Prin cererea de concretizare a pretențiilor, reclamantul Stepan Caraghiaur a solicitat: încasarea în mod solidar de la Oxana Abdalla (Dodu), Sergiu Balint, Vlad Balint și Veronica Boran a prejudiciului material în mărime de 135 394 de euro și prejudiciul moral în mărime de 1 484 000 de lei (vol. IV f.d. 71-72).

Ulterior, reclamantul și-a completat pretențiile, solicitând suplimentar încasarea de la OCN „Microinvest” SRL costul arendei forțate în mărime de 19 500 de euro, costul imobilului scos din apartament în sumă de 9 300 de euro și a sumei de 10 000 de euro, cu titlu de reparare a prejudiciului moral (vol. IV, f.d. 87-88).

Prin hotărârea din 23 noiembrie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată.

S-a încasat în mod solidar de la Sergiu Balint, Vlad Balint, Veronica Boran în beneficiul lui Stepan Caraghiaur datoria la plata de locațiune conform contractului de locațiune nr.3 din 21 august 2008 în sumă de 2 400 de euro și penalitatea în sumă de 8 640 de euro, care urmează a fi convertită în valută națională a Republicii Moldova, la rata de schimb din data plății.

S-a încasat de la Sergiu Balint în beneficiul lui Stepan Caraghiaur datoria la serviciile comunale în sumă de 19 443 de lei.

S-a încasat de la Sergiu Balint în beneficiul lui Stepan Caraghiaur datoria la plata de locațiune conform contractului de locațiune nr. 1 din 19 august 2006 în sumă de 1 800 de euro și datoria la plata de locațiune conform contractului de locațiune nr. 2 din 20 august 2007 în sumă de 2 400 de euro, care urmează a fi convertită în valută națională a Republicii Moldova, la rata de schimb din data plății.

S-au respins pretențiile lui Stepan Caraghiaur privind declararea nulității contractului de ipotecă nr. 691 din 28 februarie 2008 și a contractului de ipotecă din 05 martie 2008 încheiat între Stepan Caraghiaur și OCN „Microinvest” SRL, ca fiind tardive.

S-au respins pretențiile lui Stepan Caraghiaur înaintate împotriva Oxanei Abdalla (Dodu) cu privire la încasarea datoriei la plata de locațiune, a serviciilor comunale și a penalității conform contractelor de locațiune, ca fiind tardive.

S-au respins pretențiile lui Stepan Caraghiaur înaintate împotriva Oxanei Abdalla (Dodu) cu privire la încasarea plății de locațiune și a penalității pentru perioada 22 august 2009 – anul 2015, a cheltuielilor pentru chiria impusă ca urmare a pierderii locuinței, încasarea costului apartamentului și a bunurilor aflate în acesta, a cheltuielilor pentru repararea apartamentului, cheltuielilor pentru transportarea și păstrarea bunurilor mobile, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiate.

În rest pretențiile lui Stepan Caraghiaur înaintate împotriva lui Sergiu Balint, Vlad Balint și Veronica Boran s-au respins.

S-a încasat de la Sergiu Balint în beneficiul statului, taxa de stat în sumă de 3 383,73 de lei.

S-a încasat în mod solidar de la Sergiu Balint, Vlad Balint și Veronica Boran în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 7 361,15 lei.

Prin încheierea din 04 februarie 2022 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, s-a corectat eroarea din dispozitivul hotărârii din 23 noiembrie 2021, sintagma „declararea nulității contractului de ipotecă nr. 691 din 28 februarie 2008” fiind înlocuită cu „declararea nulității procurii nr. 691 din 28 februarie 2008”.

La 10 decembrie 2021, Stepan Caraghiaur a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de apel împotriva hotărârii din 23 noiembrie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani (vol. VI, f.d. 180-181).

Prin încheierea din 11 aprilie 2022 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Stepan Caraghiaur și i s-a acordat acestuia termen până la 17 mai 2022, pentru înregistrarea până la ora 17.00, la Direcția evidență și documentare procesuală (cancelaria) a Curții de Apel Bălți, a apelului motivat cu semnătură olografă în atâtea copii câți participanți la proces sunt sau semnătură electronică avansată calificată.

La 15 aprilie 2022, Stepan Caraghiaur a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de apel suplimentară (motivată) redactată într-o altă limbă decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat.

Prin încheierea din 03 mai 2022 a Curții de Apel Bălți s-a lăsat în continuare fără curs cererea de apel depusă de Stepan Caraghiaur, reținându-se faptul necesității prezentării și înregistrării de către apelant până la 17 mai 2022, ora 17.00, la Direcția evidență și documentare procesuală (cancelarie) a Curții de Apel Bălți, a traducerii în limba de stat a cererii de apel motivate cu semnătură olografă în copii pentru toți participanții la proces, ori cu semnătură electronică avansată calificată.

Prin încheierea din 19 mai 2022 a Curții de Apel Bălți s-a restituit, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, apelul declarat de Stepan Caraghiaur împotriva hotărârii din 23 noiembrie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, deoarece apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă și nu a depus în termenul acordat de instanța de apel cererea de apel motivată cu traducere în limba de stat (vol. VII, f.d. 66-68 recto-verso).

La 03 iunie 2022, Stepan Caraghiaur a depus la Curtea Supremă de Justiție cerere de recurs împotriva încheierii din 19 mai 2022 a Curții de Apel Bălți, redactată în limba rusă (f.d. 78-80 recto-verso).

În conformitate cu art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

În corespundere cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Verificând materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de Stepan Caraghiaur urmează a fi restituită din considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit. b1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1).

Colegiul constată că cererea de recurs depusă de Stepan Caraghiaur împotriva încheierii din 19 mai 2022 a Curții de Apel Bălți este redactată în limba rusă.

La capitolul dat Colegiul învederează că, în conformitate cu art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba moldovenească.

În Declarația de Independență din 27 august 1991, Parlamentul Republicii Moldova a proclamat independența țării, cu decretarea limbii române ca limbă de stat.

Conform art. 13 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine.

Astfel, se constată că Preambulul Declarației de Independență și Constituția Republicii Moldova, care sunt două acte fundamentale, concurează referitor la denumirea limbii de stat a Republicii Moldova. Însă, în acest sens, Curtea Constituțională, prin hotărârea nr. 36 din 05 decembrie 2013 privind interpretarea art. 13 din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova, a hotărât că în cazul existenței unor divergențe între textul Declarației de Independență și textul Constituției, textul constituțional primar al Declarației de Independență prevalează.

Curtea a constatat că prevederea conținută în Declarația de Independență referitoare la limba română ca limbă de stat a Republicii Moldova prevalează asupra prevederii referitoare la limba moldovenească conținute în art. 13 din Constituție.

Deopotrivă, art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea cu privire la organizarea judecătorească coroborate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, la fel, statuează că procedura judiciară se desfășoară în limba de stat – limba română.

Așadar, prin prisma dispozițiilor art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă coroborate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea cu privire la organizarea judecătorească, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba română, care este limba de stat a Republicii Moldova.

În această consecvență, instanța de recurs notează că principiul utilizării limbii oficiale, consfințit în Declarația de Independență a Republicii Moldova, în art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească și art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, impune ca judecarea cauzelor civile să aibă loc în limba oficială a statului.

Principiul utilizării limbii oficiale impune obligația participanților la proces de a se conforma condițiilor de admisibilitate a cererii de chemare în judecată, cererii de apel și cererii de recurs, *inter alia* de a fi redactate în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat – limba română.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului a observat că dreptul de acces la instanță nu este unul absolut și se pot impune anume limitări; acestea sunt

implicit admise, deoarece dreptul de acces „prin natura sa, presupune reglementarea sa de către stat, reglementare care poate varia în timp și spațiu, în concordanță cu nevoile și resursele comunității și ale indivizilor” (a se vedea *Stanev vs Bulgaria* [Marea Cameră], 17 ianuarie 2012, §230; *Pasquiuni vs San Marino*, 2 mai 2019, §156).

Condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal, și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, §24; *Graciova vs Republica Moldova*, 24 ianuarie 2019, §§23-24). Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, §64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, §28; *Zubac vs Croația* [Marea Cameră], 5 aprilie 2018, §82)

Din cele menționate rezultă că documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat, care este limba română, iar cetățenii-justițiabili care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă, prin interpret, în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat.

Însă, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă, dar în mod obligatoriu traduse și în limba de stat.

În aceste condiții, Colegiul concluzionează că atunci când cererea de recurs este redactată într-o altă limbă decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de recurs. Or, în conformitate cu articolul 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Pe cale de consecință, instanța de recurs notează că ignorarea de către subiectul procesual civil a prescripțiilor legale și a condițiilor de legalitate a cererii de recurs ar lipsi procedura civilă de eficiență și ar submina efectele actului de justiție. În acest sens legiuitorul a instituit în procesul civil instituția sancțiunilor procedurale, una dintre care este perimarea, adică sancționarea pasivității participanților la proces.

Astfel, neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a unui act de procedură atrage după sine perimarea, ca sancțiune procedurală pentru neglijența părților sau a participanților la proces în îndeplinirea obligațiilor sale procedurale, precum și de intenția acestora de a abandona procesul civil. Respectiv, perimarea fiind o consecință a lipsei de străduință și insistență în desfășurarea procesului civil.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că cererea de recurs depusă de Stepan Caraghiaur este redactată într-o altă limbă decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul urmează a fi restituit.

În conformitate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 9 alin. (1) din Legea cu privire la organizarea judecătorească, art. 24 alin. (1), art. 269-270, art. 4261 alin. (1) lit. b1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se restituie cererea de recurs depusă de Stepan Caraghiaur împotriva încheierii din 19 mai 2022 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Stepan Caraghiaur împotriva Oxanei Abdalla (Dodu), Sergiu Balint, Vlad Balint, Veronica Boran, organizației de creditare nebancară „Microinvest” societate cu răspundere limitată, intervenienți accesorii Alla Rubanova, Maria Caraghiaur și societatea cu răspundere limitată „VBI Internațional”, cu privire la declararea nulității actelor juridice, încasarea sumelor și a penalității, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh